

A
BÁCS-KISKUN MEGYEI
KATONA JÓZSEF KÖNYVTÁR
TÁJÉKOZTATÓJA

1960

*„A könyvben világosabban tárulnak fel
az élet lapjai, mint az életben.”*

(Móricz Zsigmond)

A

**Bács-Kiskun megyei Katona József Könyvtár
TÁJÉKOZTATÓJA**

1960. év, 2. szám

Összeállította

a Bács-Kiskun megyei Tanács V. B.

Megyei Könyvtárának

Módszertani Tanácsa

OKTATÁSI RENDSZERÜNK TOVÁBBFEJLESZTÉSI IRÁNYELVEINEK KAPCSOLATA A KÖNYVTÁRAK MUNKÁJÁVAL

I skolareform-tervezetünk egyik fő célkitűzését ebben a jelszóban sűrítethetjük össze: Közelebb az iskolákat az élethez!

Ennek a jelszónak megvalósítása korántsem kizárólag iskolai feladat, sőt mondhatnánk így is: Az életet közelebb kell vinni az iskolához!

Ebben a vonatkozásban különösen sokat tehetnek a könyvtárak, ha a fejlődéssel lépést tartva, maguk is keresik a kapcsolatot az iskolákkal.

Megyéinkben e téren figyelemre méltó kezdeményezésekkel találkozhatunk. Lassan általánossá kezd válni, hogy könyvtáraink mellett Ifjú Könyvbarátok Köre alakul, s a fiatalabbak számára mesedélutánokat az érettebbek számára irodalmi előadásokat rendez. Nagymértékben segítik könyvtáraink az úttörők nyomolvasó mozgalmát. A pedagógusok gyakran felkeresik a könyvtárakat szemléltető képanyagért, szakművekért és hasznos tanácsaikkal segítik a könyvtár könyvbeszerző munkáját.

De találkozunk már szorosabban az iskolareform téziseinek célkitűzéseit megközelítő tényezőkkel is. A Kiskunhalasi Járási Könyvtár egyik fiókja az úttörő-könyvtárral egyesítve működik és az úttörőház szakköreinek szakkönyv-igényét elégíti ki elsősorban. — A Bácsalmási Járási Könyvtár az iskolák igazgatóival együttműködve gondoskodik a tanulók kötelező olvasmányairól, s azokat a pedagógusokkal együtt nyilvántartja. — A Kalocsai Járási Könyvtár mellett könyvtárosképző szakkör működik. — A Bajai Járási Könyvtár a fiúgimnáziumban természettudományos munkákból letéti könyvtárat létesített.

Könyvtáraink törődnek a tovább nem tanuló fiatalokkal is. A gyermekkönyvtárak olvasóit 14 éves koruk elérésekor felnőtt olvasókká avatják; a VIII. osztályos tanulók részére könyvtárbeutató látogatásokat szerveznek; a 14—18 éves olvasókat külön nyilvántartják; a József Attila Olvasómozgalomban résztvevőket az előírt irodalom rendelkezésre bocsátásával és tájékoztatással segítik; a beszerzéseknél figyelembe veszik a fiatalok érdeklődését a technika, különösen a motor, a repülés stb. iránt.

Mint ebből is látható, már eddig is nagyon sok találkozási pont alakult ki az iskola és a könyvtár között. Ezek az életrevaló kezdeményezések azt mutatják, hogy könyvtárosaink nem szűklátókörűek, gazdagok ötletekben, az elvi célkitűzések gyakorlati megvalósításában.

gíti az egységesítési határozat végrehajtását. A központi könyvtár a letéti hálózathoz tartozó üzemi könyvtárosok válláról teljesen leveszi a beszerzési és feldolgozó munkával járó gondokat. Ezáltal az üzemi könyvtárosoknak több idejük marad a kölcsönzéssel, könyvtári propagandával foglalkozásra. Ez megmutatkozik olvasóik számának nagyarányú emelkedésében.

Az 1957. évben a Bács megyei üzemek dolgozóinak átlag 15—20%-a használta az üzemek könyvtárait. Ezzel szemben 1959-ben és az 1960. év első felében az SZMT-könyvtár hálózatához tartozó üzemekben ez az átlag már 34,4% volt. Javult az üzemek könyvtári propaganda munkája is. Az SZMT Központi Könyvtár kapcsolata az üzemi könyvtárakkal és a könyvtári látogatások segítik a munkaprogram végrehajtását az üzemekben. Az évente tartott szakszervezeti könyvtáros tanfolyamok növelik az üzemi könyvtárosok szakmai tudását. Ez jótékony hatással van az üzemi könyvtári tevékenység egészére. Sikeresen elérnünk azt is, hogy ha egy-egy üzem új könyvtárost kíván beállítani, előzetesen kikéri az SZMT-könyvtár szakvéleményét és tanácsát. Így az üzemi könyvtárak vezetésére alkalmas személyeket tudunk választani. Ez előmozdítja a könyvtárak fejlődését és kedvet ad a könyvtárosoknak, hogy hosszabb időn át vállalják és lássák el a könyvtári munkát. Így valóban hasznosíthatják a tanfolyamokon szerzett ismereteiket és tapasztalataikat. A múltban nem egyszer megtörtént, hogy a tanfolyamot végzett üzemi könyvtárost egy-két hónap múlva más munkakörbe, vagy telepre helyezték át.

Az általános műveltség emelése érdekében megkezdjük könyvtáraink törzsszállományának kialakítását. Ezenkívül gondoskodunk arról, továbbtanuló dolgozóink el legyenek látva a kötelező olvasmányokkal. Ezen a téren könyvkiadásunkban hiányosságok mutatkoznak. Igen kevés az alapfokú szakkönyv a könyvpiacra. Az ilyen művek a faluról üzemekbe került átképzős munkásoknak nyújthatnának nélkülözhetetlen segítséget. Kalocsán például a Finommechanikai Vállalat dolgozóinak több mint fele most került a újonnan létesített üzemhez, minden előzetes tanfolyam nélkül. A központi könyvtártól igénylik a szakkönyveket. Alapfokú könyvekre lenne szükségük, sajnos, többnyire csak egyetemi színvonalnak megfelelőekkel rendelkezünk.

A vállalati műszaki könyvtárak olvasói között csak 8—10% a munkás. Csupán az üzem értelmiségi, vagy műszaki vezető dolgozói forgatják ezeket a könyveket. Tapasztalatunk szerint ilyen helyen nem megfelelő a könyvtári propaganda. A munkások nem is tudnak róla, hogy munkájukkal foglalkozó könyvek találhatók könyvtárunkban. De azt is meg kell állapítanunk, hogy sokszor igen magas színvonalú az otthelyi anyag az egyszerűbb dolgozók műveltségi színvonalához mérten.

Az üzemekhez tartozó munkásszállások könyvigényéről is kell gondoskodnunk. Megyénk területén 309 munkásszállás van 7020 férőhellyel. Ezeket az illetékes üzemi könyvtárakon keresztül látjuk el könyvanyaggal, melyet időközönként az üzemi könyvtárosok csere útján frissítenek. Ezeket a könyveket az üzemi könyvtárak állományánál tartjuk nyilván. Nézetünk szerint ezen a téren még igen sok a tennivaló, mert a munkásszállások könyvvvel ellátottsága nem mindenütt kielégítő.

Végül álljon itt 1960. évi első félévi munkánk eredménye számokban is a hálózatunkhoz tartozó könyvtárakról. A múlt első félévi eredményekkel is összevetettük ez évi eredményeinket úgy, hogy az ideit százalékokban is kimutattuk. A százalékos rovat a múlt évi eredményt 100-nak véve mutatja a fejlődést.

Olvasók száma	%	Kölcsönzött kötetek	%	könyv- állomány	%
15 832	109,8	61 949	131,0	93 040	103,9

Fazekas Istvánné,
az SZMT Központi Könyvtárának vezetője

KÖNYVTÁRAINK 1960. ELSŐ FÉLÉVI MUNKÁJÁNAK LEGFONTOSABB MUTATÓSZÁMAI

Az alábbi táblázatokban könyvtártípusonként és a főfoglalkozású könyvtárossal rendelkező könyvtárak eredményeit járási bontásban közöljük. A százalékok rovatában, a múlt év első felének eredményével összehasonlítva, a múlt évi eredményt 100-nak véve, tüntetjük fel a fejlődést.

	Olvasók száma	%	Kölcsönzött kötetek	%	Könyv- állomány	%
Megyei könyvtár	4.825	155,9	105.919	113,9	70.471	105,8
Járási kvtárak	11.364	131,9	308.960	116,6	123.325	111,2
Községi kvtárak	5.379	120,1	130.022	108,0	39.770	114,2
Letéti kvtárak	23.138	82,3	212.480	90,1	122.171	101,8
Művelődési autó	1.366	—	9.334	—	2.949	—
Összesen:	46.072	106,0	766.715	106,0	358.646	107,3
<i>Járási könyvtárak helyi tevékenysége</i>						
Baja	2.333	101,6	99.109	113,2	48.027	103,8
Bácsalmás	1.344	121,8	32.667	90,1	15.250	113,0
Dunavecse	426	104,2	11.447	102,2	6.525	107,1
Kalocsa	1.098	112,9	30.231	105,6	14.700	120,9
Kiskőrös	1.235	138,5	22.832	132,6	9.313	130,8
Kiskunfélegyháza	2.292	169,2	46.581	128,8	13.687	111,1
Kiskunhalas	2.636	167,6	66.093	138,5	15.598	114,9
Összesen:	11.364	131,9	308.960	116,6	123.325	111,2
<i>Kiemelt községi könyvtárak</i>						
Mélykút	760	118,0	16.804	131,6	5.219	120,7
Kunszentmiklós—Solt	905	108,3	21.711	103,3	7.790	114,9
Izsák—Tiszakécske	1.326	131,5	35.815	109,2	10.501	115,7
Kecel	1.098	114,1	24.483	110,0	6.751	112,2
Kiskunmajsa	509	114,1	14.712	98,0	4.938	99,5
Jánoshalma	781	120,7	16.497	98,9	4.531	124,0
Összesen:	5.379	120,1	130.022	108,0	39.770	114,2